

SEMNE MISTERIOASE IN MIJLOCUL DESERTULUI

Ciudate reprezentari gravate, de dimensiuni gigantice, se intind in peisajul impietrit al desertului in apropiere de Nazca, in partea de sud a statului Peru. Climatul uscat a conservat peste secole sute de linii trasate cu sfoara, figuri geometrice si siluete uriase de animale stilizate. Ce civilizatie, astazi disparuta, a putut crea aceste semne grafice panoramice, a caror intindere nu poate fi cuprinsa decat vazuta din cer? Cu ce scop au fost realizate aceste reprezentari fascinante? Reprezinta ele oare piste de aterizare pentru astronautii din timpurile primitive? Sau aveau mai degraba o semnificatie astronomica? Intre puternicul lant muntos al Anzilor si coasta Oceanului Pacific se intind imense podisuri etajate, formate din terenuri aluvionare foarte vechi, strabatute ici si colo de vai fluviale foarte adanci sau transformate in platouri inalte prin eroziune. De-a lungul intregii istorii geologice, aceasta regiune a suferit rasturnari profunde la care s-au adaugat schimbari ale nivelului marii, datorate variatiilor climei. Regiunile preandine joase au fost acoperite de apa marii. Apa a saturat solul si l-a facut dur. Apele raurilor au modelat peisajul. Dar fluviile si raurile nu mai exista de mii de ani, ramanand numai vaile si cheile aride. Precipitatiile, sub forma de ploaie, rare si neinsemnate cantitativ, nu apar decat o data la doi sau trei ani. Peisajul este literalmente incremenit. Chiar si vantul, care se transforma adesea in furtuna, nu poate schimba nimic. Din loc in loc, el creaza doar

cateva dune inalte de nisip. Sufla maturand pampasul fara sa lase urme. Intre gradele 14 si 15 latitudine sudica, la circa 50 de kilometri de coasta Oceanului Pacific, in interiorul statului Peru, pe inaltele platouri aride, se afla micile sate Palpa si Nazca. Atunci cand, la inceputul secolului nostru, primele avioane au survolat acest teritoriu, pilotii au descoperit semne trasate clar, in linii drepte sau in zigzag, ori chiar profiland meandre pe fondul intunecat al solului desertic, ars de soare. La inceput, ei au crezut ca era vorba de canale de irigatii pentru lanurile unui trib indian care locuise candva acolo si au dat uitarii descoperirea lor. Mai tarziu, aceste semne au trezit interesul istoricului american Paul Kosok, care se interesa de sistemele de irigatii preistorice. In anul 1939, el s-a deplasat in regiunea de la nord de Nazca pentru a studia de aproape "canalele incase".

Ceea ce a descoperit nu avea absolut nici o legatura cu niste canale, nici cu civilizatia Inca.

SISTEME DE IRIGATIE PREISTORICE

Kosok a descoperit desene ciudate pe sol, de dimensiuni uriase, atat de mari incat nu puteau fi cuprinse in ansamblu cu privirea. A facut un relevu metodic al figurilor si le-a transpus la o scara foarte redusa pe hartie. Pe plansa de desen a aparut imaginea unei pasari stilizate. In seara zilei de 21 decembrie, data echinocliului de vara in emisfera sudica, el a facut o descoperire bulversanta: atunci cand soarele apunea, el disparea la orizont exact la extremitatea unuia din marile trasee rectilinii. Astronomii au calculat ca abaterea minima constatata se datora trecerii timpului. Atunci cand liniile de la Nazca au fost trasate, soarele apunea exact la capatul liniei respective. Kosok a emis ipoteza ca a descoperit un important calendar protoistoric. O multime uimitoare de linii strabat platoul de la Nazca. Pot ele sa indice toate punctele de aparitie si de

disparitie ale celor mai importante stele sau alte directii astronomice importante? Kosok a descoperit ca prima parte a celor trei trasee lineare pe care le gasise indicau solstitiul de vara. De altfel, marile situri astronomice din epocile pre sau protoistorice nu sunt rare in lume. Kosok a numit platoul de la Nazca "cel mai mare manual de astronomie din lume". Teza astronomica a fost primita cu scepticism, dar pasarea uriasa descoperita de Kosok a trezit interesul pentru vestigiile din Peru. Mai intai cercetatorii s-au straduit sa parcurga pe jos pampasul, pentru a cauta alte figuri, ceea ce , bineinteles, necesita o munca exacta de masurare si copiere la scara. A meritat. S-au identificat un paianjen urias si alte nenumarate figuri: pesti si soparle, un animal asemanator unui caine, o maimuta si pasari. Guvernul a pus curand la dispozitie avioane pentru a se lua imagini aeriene ale figurilor si sa se constituie o documentatie bine pusa la punct. Alaturi de animale, imaginile cuprind un numar mare de reprezentari geometrice: triunghiuri si dreptunghiuri, linii in zigzag si spirale. Datorita lucrarilor initiale ale dr. Kosok, de desenele enigmatice de pe solul din pampas a ajuns sa se intereseze o tanara cercetatoare germana. In 1946, Maria Reiche a vizitat regiunea dintre Nazca si Palpa pentru prima data. Figurile misterioase au fascinat-o pentru totdeauna. Ea a facut din exploatarea acestor reprezentari opera unei vieti intregi. Timp de 40 de ani, cercetatoarea a masurat si catalogat sute de figuri de animale si semne geometrice aflate atat la campie cat si pe versanti abrupti, adesea greu accesibili; a descoperit si reprezentari de oameni cu ochi de cucuvea, cu privirea fixa. In cuvantul inainte al lucrarii sale "Misterele desertului", a scris despre ea insasi: "Primind o formatie de matematician si de geograf, m-am <<expatriat>> intr-un domeniu care tine de arheologie. Cu toate acestea, pana in prezent

arheologii nu sunt preocupati serios de aceste mistere. Mai degraba am insera acest domeniu in stiintele exacte. Oricum, este fascinant si pasionant pentru cel care a inceput sa aprofundeze studiul".

FASCINATIA MISTERIOASELOR LINII

Meritul Mariei Reiche este de a fi stiut sa comunice aceasta pasiune sponsorilor sai: in acest fel, aviatia militara peruviana I-a pus la dispozitie avioane si echipamente pentru realizarea fotografiilor aeriene, instrumente de masura si plansete de desen. Munca sa a fost sprijinita de Ministerul Educatiei din Peru, de Centrul German de Cercetari si de compania aeriana Lufthansa.

Cu ajutorul entuziasmului, ea trebuie sa fi uitat confortul in cursul vietii spartane petrecute in pampas. Lucrarile stiintifice ale Mariei Reiche, angajate, insa pastrand grija pentru obiectivitate si prudenta la nivelul interpretarii, nu au fost intampinate cu o aprobare unanima. Spirite romantice si unii arheologi, care considerau vestigiile din pre sau protoistorie drept dovada a existentei misteriosilor zei-astronauti si astfel se plasau mult in afara metodelor verificate ale cercetarii stiintifice, i-au reprosat o reflectie stiintifica ingusta.

Ipotezele lor adeseori spectaculoase, care faceau apel la fictiune, au aruncat un con de umbra asupra lucrarilor riguroase ale Mariei Reiche si au castigat, in general, favoarea marelui public, descoperirile neobositei cercetatoare nu au fost, pe de alta parte, admise de catre arheologii clasici, putin familiarizati cu metodele stiintifice de lucru.